

Kijk op De Kerf

De Kerf uitdaging voor mens en natuur

De Kerf in de Schoorlse Duinen bestaat vijf jaar. Conclusie? Het project is uniek, nog altijd spraakmakend en in de meeste opzichten een succes. Onderzoekers hebben vastgesteld dat de natuurdoelen zijn bereikt: meer dynamiek, meer variatie. Minpuntjes zijn er ook, bijvoorbeeld de invloed van de recreatie op de kwetsbare stukken.

De Kerf is meer dan een gat in het duin. Het maakt onderdeel uit van een groter gebied van bijna tweehonderd hectare waarin Staatsbosbeheer de natuurlijke dynamiek terug wil brengen. Boswachter Frans Erinkveld: „Het graven van een opening – De Kerf

– was tegelijkertijd de aanjager en blikvanger. In de rest van het gebied is het planten van helm stopgezet. We verwachten dat hier de dynamiek op termijn vanzelf op gang komt.”

Zand, wind en water

Om zand, wind en water de gelegenheid te geven het gebied te vormen, was een frisse start nodig. Dit kon alleen door de kunstmatige, hoog opgetrokken duinenrij te doorbreken. Tegelijkertijd is de ruige begroeiing in de achterliggende Parnassiavallei verwijderd. Na deze werkzaamheden is het gebied overgegeven aan de natuur. De zee aarzde geen moment, want nog tijdens

het graafwerk stroomde het zoute water tijdens een noordwesters storm de vallei binnen.

• Lees verder: pagina 2

Planten en dieren

Staatsbosbeheer heeft de ontwikkelingen de afgelopen vijf jaar nauwlettend in het oog gehouden. Vooraf wist eigenlijk niemand zeker hoe het gebied zich zou ontwikkelen. Verschillende onderzoekers hebben daarom bij de start van het project de opdracht gekregen het planten- en dierenleven zorgvuldig te monitoren. Plantenkenner Cor ten Haaf: „Terugkijkend valt op dat planten en dieren zeer snel geprofitteerd hebben van de nieuwe

mogelijkheden. Zeewolfsmelk, strandduizendguldenkruid en zilte schijnsprurrie vonden hun weg naar het gebied.”

• Lees verder: pagina 3

Landschap en recreatie

Wandelaars, natuurliefhebbers, sporters en andere recreanten zijn gretige bezoekers van De Kerf gebleken. Al tijdens de graafwerkzaamheden stroomde het publiek nieuwsgierig toe. Maar de belangstelling bleef groot. Het telkens veranderende Kerf-landschap heeft een grote aantrekkingskracht. De toeloop van het publiek plaatst Staatsbosbeheer echter ook voor dilemma's.

• Lees verder: pagina 4

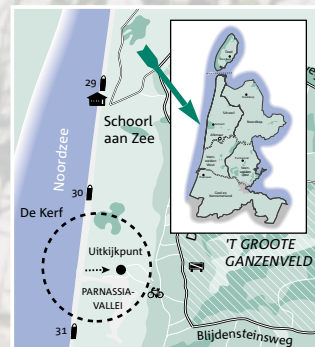
Boeiend experiment

Al met al is De Kerf een boeiend experiment. Voor het eerst in de geschiedenis is aan de kust op deze schaal ruimte gemaakt voor herstel van dynamische duinnatuur. De Kerf toont aan dat herstel van dynamiek al op korte termijn aansprekende resultaten kan opleveren.

De ervaringen met De Kerf in de Schoorlse Duinen kunnen goed worden benut. Het is absoluut een stimulans voor vergelijkbare natuurprojecten elders langs de kust. Uiteraard kan De Kerf nooit voor honderd procent gekopieerd worden; elke plaats in de duinen aan zee heeft zijn eigen karakter en mogelijkheden. Zeker is wel dat er langs de Hollandse kust meer plaatsen zijn die kansen bieden voor nieuwe dynamiek door verstuiving in de zeeoep.

• Lees verder: pagina 4

foto © Johan Bos

De Kerf bezoeken?

De Kerf is goed bereikbaar door het duin, of over het strand vanaf Bergen of Schoorl aan Zee. Staatsbosbeheer heeft een wandel- en fietsroute folder. Deze is verkrijgbaar bij Bezoekerscentrum Het Zandspoor aan de Oorsprongwegweg 1 in Schoorl. Bestellen kan ook via het Staatsbosbeheer Informatiecentrum: tel: (030) 692 62 13

Meer informatie over De Kerf: www.de-kerf.nl

Samenwerking kust- en duinbeheerders

De Kerf is tot stand gekomen door een samenwerkingsverband van Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Stichting Duinbehoud en NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland. Het gebied is in het najaar van 1997 ingericht. De voorbereiding heeft 6 jaar geduurd en de uitvoering 2 maanden. De eerste ideeën voor herstel van dynamisch natuur in de kustzone dateren uit begin jaren 90. In 1994 komt de kust tussen Bergen en Schoorl in beeld als meest geschikte locatie voor een proefproject. Inmiddels wordt op meer plaatsen langs de Hollandse kust met succes aan natuurherstel gewerkt.

foto © Staatsbosbeheer | F. Nieuwenhuizen

Dynamiek: motor achter 'nieuwbouw' in het duin

Ooit was onze rivierdelta een kwistig stuivende zandbak. De elementen hadden vrij spel en etsten een grillig landschap. Het is vooral de verdienste van het taai biestaruwgras dat langs grote delen van de zeereep uiteindelijk duinen konden 'groeien'. Dit plantje weet in barre omstandigheden zand vast te leggen. Er ontstond een droge, zandige kustlijn, met sluffers. En toen kwam de mens. Die vertaalde zijn angst voor de nukken der zee in het bouwen van dijken; eerst van wier en later van basalt. Langs de kust werd massaal helm aangeplant. Een begrijpelijke strategie, maar vandaag de dag weten we ook dat daarmee de natuurlijke beweging uit het kuststelsel is gehaald. De Kerf brak met die duin-en-dijktraditie en laat zien wat er gebeurt als je dynamiek in de zeereep terugbrengt.

Met De Kerf is een stuk van het oorspronkelijk temperament in de zeereep tussen Bergen en Schoorl teruggekomen. Kleinschalige verstuuving en het periodiek binnenstromende zeewater zorgen voor dynamiek. De ontwikkelingen zijn grillig en veranderen van jaar tot jaar.

Bij de keuze van de locatie van De Kerf is rekening gehouden met de historie. In 1928, 1953 en voor het laatst in 1974 werd hier een bres in de duinen geslagen. De natuur is dus al eens eerder aan het experimenteren geweest. Toen werden de doorbraken met man en macht gedicht.

Zeewater

De afgelopen vijf jaar is de zee meer dan dertig keer tijdens noordwesterstorm door De Kerf gestroomd. De eerste twee winters is de vallei circa 10 keer geheel of gedeeltelijk overspoeld. De daarop volgende jaren kennen weinig ruige dagen en de overstromingsfrequentie nam logischerwijs af. In de winter van 2000 - 2001 wordt De Kerf zelfs in het geheel niet ingenomen door de zee. Maar dat blijkt tijdelijk, want de afgelopen jaren stroomde het water circa vier keer per winterhalfjaar binnen. Tijdens de laatste serieuze storm in oktober 2002 loopt De Kerf zelfs vol tot een niveau dat niet eerder werd bereikt.

Zout water dat in de Parnassiallei achterblijft zakt groten-deels weg in de bodem. In het centrale deel blijft het vaak staan. Het vermengt zich met kwel- en regenwater en verdampt in de loop van de zomer. De binnen-dringende zee zet ook zogeheten vloedmerken af: wier, plantenres-

ten, hout maar ook touw, blik, plastic en ander afval. De rommel drijft naar binnen en blijft langs de randen van de vallei liggen, als markering van het hoogste punt van de stormvloed.

Stuivend zand

Bas Arens, expert op het gebied van duinvorming: „De wind brengt niet alleen kaal zand in de vallei in beweging, maar jaagt ook zand van het strand ver het gebied in. Hierdoor hebben zich nieuwe duintjes gevormd. Daarnaast verspreidt het zand zich in een groter gebied. Oude duinhellingen die aan de Parnassiallei grenzen worden voor het eerst in honderden jaren

weer bedekt met vers zand.” Dynamiek is eigenlijk de motor achter nieuwbouw in de natuur. Het stuivende oppervlak breidt zich momenteel niet verder uit. De begroeiing van kale delen neemt de laatste twee jaar zelfs iets toe. De hoeveelheid regen die in de recente, relatief natte jaren viel (ruim 20 procent meer dan gemiddeld) speelt daarbij waarschijnlijk een rol. Meer vocht stimuleert de plantengroei en belemmert het stuiven.

Golfbeweging

Het ongedurige samenspel van wind, zand en water levert een levendig landschap op. Na de eerste piek in ontwikkelingsnel-

heid, als direct gevolg van het graafwerk, ontstaan de laatste tijd verschillende niveaus van dynamiek. Pionierplanten, die het zand weten vast te houden, zorgen plaatselijk voor enige stabilisatie. Het is moeilijk te voorspellen in hoeverre dit proces zich in de komende jaren zal voortzetten. Ontwikkelingen verlopen in golfbewegingen en kunnen, juist in dit soort omstandigheden, onvoorspelbaar zijn. Het weer speelt daarbij zoals gezegd een grote rol. De 'drempel' die de afgelopen jaren in de duinopening is ontstaan door aanstuivend zand is voor de zee nog geen belemmering geweest. Vlak voor de okto-

berstorm van 2002 was hij zelfs extreem hoog, maar toch werd deze barrière snel geslecht door het woeste water. Betreding door recreanten houdt het zand in de opening ook in beweging en tempert zo de groei van de drempel. Als de drempel toch hoger wordt kan hij een serieus obstakel vormen of kan de duinenrij zich zelfs sluiten. Alleen een superstorm zal dan nog een opening kunnen maken. Geheel in de geest van het project – het op gang brengen en daarna zijn eigen gang laten gaan van een natuurlijk proces – zullen geen maatregelen worden genomen om dichtstuiven tegen te gaan of ongedaan te maken.

fotos © Cor ten Haaf

Veiligheid kust door Kerf niet in geding

Toen de eerste prille ideeën voor het maken van een kerf in de duinen tussen Bergen en Schoorl in 1995 werden gelanceerd kwam direct de discussie op gang over de veiligheidsaspecten.

Het is logisch dat veiligheid meteen ter sprake kwam: Neder-

landers hebben eeuwenlang strijd gevoerd met de zee en ineens lijkt het erop of we het paard van Troje binnenhalen... Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en het hoogheemraadschap hadden heel wat uit te leggen. Inmiddels lijkt door het enthousiasme over De Kerf de discussie

over de veiligheid naar de achtergrond geschoven. Dit betekent echter niet dat zorg voor veiligheid niet meer actueel is.

Veiligheid voorop

De duinen zijn ons grootste aangesloten natuurgebied, maar vormen tevens Nederlands belang-

rijkste kustverdediging. Bij Schoorl zijn ze het breedst (vijf kilometer) en het hoogst (circa 50 meter). Carola Maas van het hoogheemraadschap, samen met Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de kustveiligheid: „De risico's van het maken van De Kerf waren op voorhand heel klein.” Inmiddels is gebleken dat de berekeningen van toen blijken te kloppen. „Recente metingen die we hebben uitgevoerd tonen aan dat er voldoende zand in het sys-

teem zit om een superstorm te weerstaan.”

Het positieve resultaat van vijf jaar De Kerf heeft onze manier van denken over kustverdediging veranderd. Maas: „Vanuit veiligheidsperspectief zijn er op meer plaatsen mogelijkheden voor dynamisch kustbeheer. Het hoogheemraadschap experimenteert op bescheiden schaal met het toelaten van meer stuifplekken langs de Hollandse kust.”

Nieuwe natuur is eigenlijk oeroude natuur...

Rijkdom De Kerf verbluft biologen

De Kerf heeft de afgelopen vijf jaar een grote verscheidenheid aan planten opgeleverd. Dit is het directe gevolg van de toegenomen dynamiek in het gebied. „Het resultaat tot nu toe is verbaazingwekkend“, aldus plantenkenner Cor ten Haaf.

Onderzoeker Ten Haaf was meteen het eerste jaar na de ingreep al zeer in zijn nopjes. Nu, na vijf jaar, is zijn enthousiasme bepaald nog niet weggezaakt. „In het begin zie je allerlei pionierplanten die inspelen op de nieuwe mogelijkheden. Hierbij doken allerlei zeldzame soorten op, zoals zeewolfsmelk, strandbiet en late stekelnoot. In de jaren die volgen zie je dat het gebied verandert.”

Geleidelijke overgangen

„Zand, wind en water zorgen voor een grote variatie aan omstandigheden waar planten op inspelen. Je krijgt allerlei minbiotopen. Op plekken waar de zee zout achtergelaten heeft, of waar zoet kwelwater in de grond zit zie je andere planten dan op hogere, droge stukken. De begroeiing wordt ook sterk beïnvloed door de aanwezigheid van kalk, aangevoerd door het stuiven van de zand.”

De omstandigheden kunnen ook abrupt veranderen. Ten Haaf: „Soms komt de zee ineens binnen en dan begint het hele verhaal daar grotendeels opnieuw. En er zijn altijd verrassingen, want in de loop der jaren is de structuur van de bodem toch veranderd. Ik vind regelmatig nieuwe soorten.”

Wonder

Ecoloog Hans Wondergem van Staatsbosbeheer wijst erop dat planten een effectieve manier hebben ontwikkeld om zich te verspreiden. „Het is bijna een wonder om te zien hoe snel planten die er eerder niet voorkwamen in de geïsoleerd liggende Kerf weten te komen. „Sommige zaden worden door de wind aangevoerd, andere reizen over zee. Als ze eenmaal zijn aangespoeld in een gebied als De Kerf en de omstandigheden blijken goed, dan komen ze direct tot ontwikkeling.”

Rodelijstsoorten

Veel van de nieuwe planten hebben bijzondere namen. Stijve ogen-troost, strandduizendguldenkruid en dodemansvingers zijn hier sprekende voorbeelden van. Genoemde planten zijn slechts een greep uit de vijftien rodelijstsoorten (beschermde) die het gebied inmiddels rijk is. Sallaint detail: het aantal zeldzame soorten

foto © Staatsbosbeheer | F. Nieuwenhuizen; foto's planten: © Cor ten Haaf

hier is in afgelopen jaren meer dan verdubbeld: van zes naar vijftien.

In de nieuwe duintjes hebben zich planten gevestigd als zeeraket en de zeldzame zeewolfsmelk. Blauwe zeedistel breidt zich uit op stuiven van de zand. Op overstoven duinhellingen langs de Parnassiallei zijn vleugeltjesbloem en maanvaren aangetroffen. In het vlakke deel van de vallei komt de combinatie van brak en zoet water tot uitdrukking in de begroeiing. Je komt er zowel zoutminnende soorten – zulte, zeerus en schorrenzoutgras – als soorten van vochtige duinvalleien tegen, zoals strandduizendguldenkruid en moeraswespenorchis.

Vloedmerksoorten

Andere planten die een link met de zee hebben zijn de vloedmerksoorten. Het zeewier en ander organisch materiaal dat in de vallei is afgezet biedt vestigingsmogelijkheden voor zeekool, zeeraket, gelobde melde en late stekelnoot. Omdat de omstandigheden jaarlijks kunnen veranderen kent de doortrekkende karavaan van soorten steeds andere namen, zoals zeewinde, lamsoor en zeekraal.

Paddestoelen

Paddestoelen vormen een apart hoofdstuk. Hier zijn de ontwikkelingen eigenlijk nog opmerkelijker, maar voor leken minder zichtbaar. Sinds het begin van De Kerf zijn meer dan tweehonderd soorten aangetroffen, waaronder veel zeldzame. Een aantal is zelfs voor het eerst in Nederland waargenomen of was 'uitgestorven'. Typische kustsoorten die het goed doen zijn duinfranjehoed, oranje inktzwam en duinparasolzwam. Er zijn twee soorten teruggevonden die in Nederland al bijna veertig jaar uitgestorven werden

gewaand: wortelende champignonzwam en gele grondkorstzwam. Drie soorten waren zelfs geheel nieuw voor Nederland. Deze zijn waarschijnlijk afkomstig van Engelse, Mediterrane of Atlantische duinkusten.

Zandhagedis

Als het dynamische milieu op volle toeren draait, duikt ook de zandhagedis op. Hij is de ambassadeur van woeste duinlandschappen. Ook in De Kerf komt hij voor. Het bliksemsnelle diertje, dat jaagt op insecten, profiteert vooral van kleinschalige verstuingen. De

zandhagedis legt zijn eitjes in het kale zand om ze door de warmte van de zon 'uit te laten broeden'.

Loopkevers en vogels

De afgelopen jaren zijn 76 nieuwe soorten loopkevers gevonden en dat is ten opzichte van 1997 een verdubbeling van het aantal rodelijstsoorten. Ook vogels zien het gebied zitten. Zo broeden bontbekplevieren jaarlijks met succes in De Kerf, net als de steeds zeldzamer wordende veldleeuwier. In voor- en najaar strijken doortrekkende vogels neer in het gebied, op zoek naar voedsel.

foto © Staatsbosbeheer | R. Graat

Inzet graafmachines noodzakelijk kwaad

Punt van discussie bij De Kerf was: moet je zo ingrijpend te werk gaan om natuur te herstellen? Was niet hetzelfde effect bereikt als we geduldig de natuur haar gang hadden laten gaan?

Het idee was dat de dynamische duinen niet vanzelf tot rust zijn gekomen. De mens heeft ze zo goed gestabiliseerd dat de ze ook niet meer vanzelf in beweging zouden komen. In het geval van De Kerf is besloten om met een schone lei te beginnen. Menselijke ingrepen

uit het verleden zijn ongedaan gemaakt. Graafmachines waren een noodzakelijk kwaad. Hiermee kon de kunstmatig opgehoogde duinenrij worden doorbroken. De verdroogde en deels verruigde Parnassiallei, ook een gevolg van menselijke ingrepen, kon zo nieuw leven worden ingeblazen. Consequentie van een frisse, nieuwe start is dat je helemaal opnieuw met het kale zand begint. Het graafwerk is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd, maar het was met deze rigoureuze ingreep onvermijdelijk dat

een aantal plantensoorten – tijdelijk – verloren ging. Soorten overigens waarvan een aantal in de verdroogde en verruigde vallei toch weinig toekomstperspectief hadden.

Direct na de werkzaamheden oogde De Kerf als een bouwput, maar in de afgeplagde Parnassiallei werd direct duidelijk dat de natuur een verbluffend herstellervermogen heeft. Tal van zeldzame plantensoorten hebben zich inmiddels gevestigd. Aangezien de ontwikkeling nog maar net begonnen is, ziet de toekomst er zonnig uit.

foto © Cor ten Haaf

Meeslepend landschap werkt als magneet

De Kerf is een intrigerend landschap dat veel mensen aanspreekt. Wat bepaalt nou die aantrekkingskracht?

Johan Bos, natuurpublicist en auteur van boeken als 'De Schoorlse Duinen' en 'Zeeland en Waddenzee', volgt de ontwikkeling van het gebied op de voet. Over de aantrekkingskracht van De Kerf zegt hij: „Dit gebied appelleert waarschijnlijk aan dieper liggende gevoelens. Een stadsmens als ik, op zoek naar ontspanning en rust, kan hier ondergedompeld zijn in een stukje leegte dat je bijna nergens in ons land meer vindt. De kustdynamiek fascineert. Thuis zie je dat vaak op tv, maar hier snuif je het op. En je kunt het niet uitzetten met de afstandsbediening. Het avontuurlijke gevoel in de vrije natuur te zijn, dat je als kind zo intens kon beleven, wordt hier bij mij teruggeroepen. Dat is een lekkere spanning.”

Bos vervolgt: „De fantastische vormgeving, die elk seizoen kan veranderen, geeft mij een mild gevoel van vergankelijkheid. Dat is een beetje vervelend en prettig tegelijk. Het daagt de mens al eeuwen uit. We proberen het in fraaie woorden te vangen, in dichtregels wellicht, terwijl het misschien het allermooist is om dat juist niet te doen en de omgeving gewoon op te zuigen; jezelf even helemaal leeg te maken...”

foto's © Johan Bos

Inspirerend

Frans Jong, fotograaf en regelmatig bezoeker van De Kerf, vindt het landschap inspirerend. „Als je de vallei inloopt wordt je oog direct naar dat gat in de duinen getrokken. Het heeft iets onnatuurlijks, want je verwacht een gesloten duinenrij. Maar het is mooi die zee

daarachter te zien, je krijgt sterker een gevoel van eb en vloed. Het zou nog mooier zijn als het wat groter was allemaal. Van mij mogen er meer van dit soort gebieden zijn.” Jong vindt het een goede zaak dat je moeite moet doen om bij De Kerf te komen. „Geen grote par-

keerplaats met friettent erbij.” Het ontbreken van hekken en afrasteringen vindt hij buitengewoon positief. „Dat versterkt het gevoel van vrijheid. Het zwerfgevoel dat bij storm naar binnen spoelt is echter een minpuntje. Het valt direct op. De Kerf maakt in zijn geheel een rechte indruk, en door die rommel lijkt de natuur besmeurd te zijn.”

Fenomeen

Opmerkelijk is dat er maar weinig (nieuwe) natuurgebieden in ons land zijn waar journalisten, schrijvers en bijvoorbeeld publicatiemanagers van ANWB, VVV en NS het volmondig over eens zijn. Natuur- en rustzoekers worden

dan ook in talloze gidsen, kranten, in publicaties en op internetsites van harte aangemoedigd eens naar dit fenomeen te gaan kijken. Voor 'klantenwerving', voorzover je daarvan kunt spreken, is Staatsbosbeheer dus niet helemaal op zichzelf teruggeworpen. Integendeel. De Kerf siert ook de omslag van het boek 'Mooiste plekken van Nederland' en wordt genoemd in de 'Atlas van gekke plekken in Nederland' als 'Het top punt', etc. De Volkskrant (december 2002) vermeldt De Kerf als een van de bijzondere, stille plekken van het land. Op internet is boeiend werk van (amateur)fotografen te zien van De Kerf.

De Kerf inspiratie voor dynamisch kustbeheer

De Kerf markeert een omslag in het denken over het beheer van de kust. Voor het eerst is op vrij grote schaal (circa 200 hectare) een dynamisch kustbeheerproject gerealiseerd. Het project heeft ook een experimenteel karakter. Marc Janssen van Stichting Duinbehoud, een van de initiatiefnemers: „Hier wordt ervaring opgedaan met herstel van dynamiek. Die kan elders gebruikt worden.”

Sinds De Kerf in 1997 van start ging wordt ook op andere plaatsen gewerkt aan een 'stuivende kust'. Vooral op de waddeneilanden - Texel, Vlieland, Terschelling - zijn projecten in gang gezet waarbij Staatsbosbeheer betrokken is. Ook aan de Hollandse kust worden initiatieven ontwikkeld voor herstel van dynamiek in de zeereep. Bijvoorbeeld bij de Kop van Schouwen (Natuurmonumenten) en bij Meijndel (Duinwaterbedrijf Zuid-Holland).

Kansen onbenut

Marinka Kiezebrink van het Rijksinstituut voor Kust en Zee: „Dit zijn interessante projecten, maar er blijven nog kansen onbenut. Er zijn voldoende plekken waar dynamisch kustbeheer mogelijk is, maar het ontbreekt aan partijen die het voortouw nemen. De resultaten die met De

Kerf zijn geboekt, maar ook de manier waarop natuur- en kustbeheerders daar doelgericht samenwerken kan een inspiratie zijn voor andere projecten.”

Voortbouwen

Robert Graat, namens Staatsbosbeheer projectleider van De Kerf: „Nieuwe initiatieven hoeven geen kopieën te zijn van De Kerf. Ieder gebied staat op zich. Je kunt voortbouwen op de ervaringen hier. Het zou interessant zijn om dynamisch kustbeheer op nog grotere schaal toe te passen en tegelijkertijd te bezien of je met minder zware ingrepen toe zou kunnen.”

Invloed recreatie merkbaar

De Kerf trekt jaarlijks duizenden bezoekers. Staatsbosbeheer is blij met het succes. Boswachter Frans Erinkveld: „Vooraf waren mensen afwachting. Maar in de afgelopen jaren hebben veel mensen De Kerf in hun hart gesloten.” Het is een populair punt in de Schoorlse Duinen. De grote publieke belangstelling heeft echter ook zijn keerzijde. „De invloed van recreatie is merkbaar. Als het rustiger was, zouden er wellicht meer vogelsoorten tot broeden komen”, aldus de boswachter.

Als het om de recreatie gaat ziet Staatsbosbeheer zich ook voor dilemma's geplaatst. „Aan de ene kant willen we dat mensen ten volle van het gebied kunnen genieten, maar De Kerf mag van-

zelfsprekend niet aan zijn populariteit ten onder gaan.” Staatsbosbeheer heeft verschillende zones in het gebied aangegeven. Het noordelijk deel is vrij toegankelijk. In het zuidelijk deel willen we de rust bewaren voor plant en dier. Bij de ingang van de zuidelijke Parnassivallei staan bordjes met de tekst 'Kwetsbaar gebied, niet betreden'. Toch gaan veel wandelaars daar simpel aan voorbij, soms zelfs met loslopen-de honden.

„Staatsbosbeheer wil liever geen agentje in het duin spelen. Afrasteren lijkt ook geen optie. We rekenen op sociale controle en op respect voor de natuur en doen een beroep op ieders verantwoordelijkheidsgevoel”, aldus de boswachter.

Af en toe gebeuren er dingen die

alle perken te buiten gaan. De boswachter heeft er geen goed woord voor over: „Het is natuurlijk uit den boze dat mensen met hun vierwiel-aangedreven auto vanaf het strand hier rondjes gaan rijden, maar het gebeurt... Je ziet ook fietsers en mensen te paard. Het mag niet en het kan niet.”

Onverstoorde natuur

Marc Janssen, directeur van Stichting Duinbehoud is op dit punt nog scherper: „Er is nog maar zo weinig onverstoorde natuur in ons land. Juist hier in De Kerf kun je van een afstandje genieten van al dat fraais, want er zijn prachtige uitkijkpunten. Wij hopen ook op een gevoel van respect dat de mensen hebben voor dit kwetsbare gebied. En anders moet er gewoon meer bekeurd worden, helaas.”

COLOFON

uitgave, augustus 2003:
Staatsbosbeheer Noord-Holland
www.staatsbosbeheer.nl

oplage: 10.000

Teksten:
Johan Bos en Robert Graat
eindredactie en productie:
www.tiu.nl

drukwerk:
Finesse Druk, Heerhugowaard

foto's:
C. ten Haaf, J. Bos,
F. Nieuwenhuizen | R. Graat

